

ARAUTEGIA ETA BARNE ERREGELAK ARGITARATZEAZ ETA EUSKALTZAINDIAREN LAGUNAK IZENDATZEAZ

Donostian, 1981, Maiatzak 29

Fr. Luis Villasante

I

Gure gaurko batzar deian honako gai hau dator: “Euskaltzaindiaren lagunak” saileko lehen izendapenak egitea.

Gai honek historia luzetxoa dauka. Esan nahi dut, arrazoi bategatik edo bestegatik, asko eta gehiegi atzeratu zaigula.

Oroit naiz nola Arrasateko biltzarraren ondoan, Arrasateko Estadioan, jende aurrean (beraz, 1979.eko Abenduaren 23an) euskaltzain urgazle eta oharezko berrien kontu ematerakoan, guti gora-behera hauxe esan nuen: Izendapen haietan batez ere jende umoa sartzen zela, eta Euskaltzaindiak badakiela gazteen artean langile pin asko dela, eta horientzat aurki sail edo maila berria jarriko zuela.

Lehenagotik zetorren kontu edo asmo hau, Foruko jardunetatik, oker ez banaiz.

Arautegian artikuluko berri batzuk gehitu nahi ziren: bat “Euskaltzaindiaren Lagun” maila berri horrena, eta beste bat Euskaltzaindia ondasunen jabe-goa izateko eta salerosiak egiteko gai dela dioena.

Artikuluok redaktatu eta gure aldetik onartu ere egin ziren, lege gizonekin kontsultatu ondoren. Gero gestioak egin ziren Madrilén. Han esan ziguten Arautegia aldatzea zaila zela, eta hobe genuela gauza horiek Barne Erregeletan sartzea. Eta hala egitea erabaki zen.

Batzar-agirietan ikuska ibili naiz ea zenbat aldiz agertzen den kontu hau. Aipamen edo erreferentzi hauek aurkitu ditut (beharbada pasatuko zitzaidan bat edo beste):

*Eusker*a (1979), 720: “Euskaltzaindiaren Arautegia aldatu beharra dagoela ikusi da... c) Ugazle eta euskaltzain ez direnen laguntza lortu nahian, lankide maila berri bat sortzeko. Lankide hauen Euskaltzaindiarekiko lotura

beren lanaren iraupenaz mugatua izango da". (1979-IX-28ko batzarrea. Beraz, Arrasateko Biltzarra baino lehen).

E (1981), 172: "Foruan ontzat emandako bidetik, arautegia aldatu beharra ikusten da. Alde batetik, laguntzaile maila berri bat sortu nahi dugu, batzorde eta lan berezietarako lagungarri. Lanak eskatzen duen iraupenaz mugatua izango da izendapen hau" (1980-I-25eko batzarrea).

E (1981), 181: "Arautegian hiru artikuluko gehitzeko gestioa, hots, laguntzaile maila berri batena eta ondasun errejistratzearena egina dela kontu eman du Idazkari-ordeak. Unibertsitate eta Ikerkuntza Ministeritzak bere oneritizko diktamena eman duela, Barne Erregeletan sartzeari gomendatuz, adierazi du. Beraz, Barne Erregeletan ezartzea erabakitzen da eta abagadune hau aprobetxaturik, bide batez, euskaltzainen artean Irailerarteko epea irekitzen da, Barne Erregeletako beste artikuluren bat aldatzea edo gehitzea proposatzeko" (1980-VI-27ko batzarrea).

E (1981), 186: "Barne Erregelen berritzea. Gaur bukatzen da oharrak egiteko epea. Lizundiak ekarri ditu bere zuzenketak eta irakurri ondoan, txosten bat egiteko eskatu zaio. A. Irigoyen eta J. A. Arana arduratuko dira Liburutegirako aurre-arau bat gertatzen eta, era berean, L. Villasante eta J. L. Lizundiak ekarriko dute Lagun berrien mailako atala sartzeko proposamena" (1980-IX-26ko batzarrea).

Azkenik, aurtengo Urtarrilaren 24ean Loiolan egindako batzarreetara Lizundia jaunak ekarri zuen Barne Erregelen testu berritua. Han dena aztertu eta onartu zen, bertan erabakitako aldaketekin. Bakarrik utzi zen "corrección de estilo" delakoa egiteko, baina gainerakoan onartua gelditu zen. Nik euskal testuaren itzulpenak eta zuzenketak egin ditut, eskatu zidaten bezala. Gaztelaniazko testuan ere estiloko ukituak eginak direla uste dut. Frantsesezko testuaren egoera zertan den ez dakit.

Dena dela, asmo zaharra da Arautegiaz eta Barne Erregelez liburuska eskuarra argitaratzea, batez ere gure artean erabiltzeko. Bestela, aldizkarian galduak gelditzen dira, eta topatzeko nekea ez hartzeagatik, behar hainbat ez ditugu ez ezagutzen, ez baliatzen. Uste dut oraintxe dela liburuska hori argitaratzeko garaia. Lehenago ere hala egiten zen. Nik baditut 1920 eta 1954eko folletoak, Arautegi eta Barne Erregelekin.

II

Oker ez banaiz, Loiolako bilera hartan berean esan zen Maiatzeko batzarrearako, luze jota, egin behar zirela Euskaltzaindiaren Lagunen lehen izendapenak. Barne Erregelek diotenez, *Lagun* horiek batzorde jakin batean lan egiteko izendatzen dira.

Gure batzordeen organigramari gain-begiratu bat botaz, bertan honako jaun-andre hauek datoz, ez euskaltzain oso eta ez urgazle ez direnak:

R. Badiola
 Ana Mari Etxaide
 J. M.ª Etxebarria
 Ch. Videgain
 M.ª Pilar Lasarte
 J. M. Aleman
 A. Ariznabarreta
 G. Aurrekoetxea
 Miren Azkarate
 G. Elortza
 J. L. Goikoetxea
 I. Usabiaga
 A. Aranburu
 J. M. Etxezarreta
 R. Iraola
 A. Muniategi

Nik proposatzen dut, bada, gure batzordeetan lankide diren pertsona hauen alde Euskaltzaindiaren Lagunen izendapen hori egin dadin. Eta eskatu-ko nuke, gainera, garbi geldi dadila euskaltzain oso berri baten autapena egin behar denean, *Lagun* direnen artean ere egin ahalko dela hautapen hori. Bestela, euskaltzain urgazleak izendatzeko dugun ate estuakin, frankotan, auke-raren eskasiagatik, gaizki ibili beharko dugu euskaltzain osoak izendatzeko ordua datorkigunean.